

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

XIV. Iac. Sadoletvs S.R.E. Cardin. Didaco Mendozæ S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](#)

... vobis fructum illum in agenda vita maiorem auribetiorum per-
petui possit actetur, quam primum quidem mereri; deinde etiam si
vobis in plane mercamur: tamen adipisci aliquo casu, ut chara sit
prudentius vira atque bonis, non modò falso nostra, sed etiam
prudentius. Quid quando non tam meo quidem vlo merito,
quam un prostante humanitate consecutus sum, ut abs te tanto-
peius diligam, tantumq; sicut: nisi patrib; in omnibus officiis bene-
volentia cetero, hominem ipse me non putabo. Quamobrem
velim sic mihi pertinaces: habebasq; certissimum, neminem esse
qui mihi amans, quam ego sum, esse posthac possum: omniaq; &
mali & felicia amicuisse, in quibus ego seruandis ac retinendis
aliquod sum diligens, tibi ita à me prompta esse & parata, vt
genitissimum sum habitus, si mihi occasione aliquam obrule-
tum, per quam mea erga te voluntas, & animus amicissimus per-
ducendum possit. De meis scriptis nihil sanè erat quod tibi pol-
lueret. Habebam equidem inchoata nonnulla, sed nihil erat per-
fecta nisi forte orationem libenter lecturus es, qua ego Cæsari
pro Christiano nomine concessi superioribus mensibus
gratia. Eius ergo orationis describenda, si id voluerit, faciam.
Maiorum nostrorum potestem. Atq; ipsum Ioannem Maruspini
prosternantissimum & studiosissimum tui, etsi minimè opus
esse solet, tamen ita tibi commendando, vt maiore studio, ma-
gister animo, neminem cuiquam commendare possim. Amo
enim utram hunc mirabiliter: cum ingenio ipsius, & singulari
probaturum plurimis erga me eiusdem officiis adductus. Qua-
ritatibus volo, quicquid in illum studij & benevolentiaz
concedens, totum id abs te in me collatum me esse iudicatu-
rum. Vale Romæ, V. Idus Iulij M. D. XLV.

XIV.

IAC. SADOLETUS S. R. E. CARDIN.
Didaco Mendoza S. P. D.

A^{do} tempore, quo tu me primum Carpentoracti vidisti, &
cum illa iter in Italiam haberet, apud me inuitatus fami-
liam diuerterat es: ego iam rurum cognita & virtute & huma-
nitate suscepisti eum amorem erga te, quem etiam nunc summa-
tum habeo: neq; mihi longinquitas temporis quod postea
intercessit, neq; locorum distantia, quibus seiuici suimus, de meo
milio quicquid benevolentiaq; immixuit. In qua te eadē puto &
nemini confitata erga me manifeste, & voluntate. Secuta fuit tem-
pus quibus viceq; nostrum ad varias deinde & curas, & actiones

B b 4 nes

nes vita distractus est. Ego in hanc urbem bis, tenui acceſſum
quāquam agerim à studiis artium optimarum diuellerū
tamque illam pristinam plenam suavitatis & orij communis
nolle: tamē Pontificis maximi imperio subire ſenacōniū
muneris onus, & publicis negotiis me dedere compulſus sum.
Imperatorem Cæfarem ſecurus, cuius magnitudo plurimis
bi terræ & Chriftianæ Repub. partes complexa eſt: probata
ſide, induſtria, & vigilantia tua, magnis ab eo ſepe rebus de-
gorius præpoſitus es. Itaque ego ex proximè redi in hanc
bem, à qua aliquor abſueram annos, cùm cognouiftem te legi
tu n eſſe apud Venetos Cæfaris, munus que illud egregia quidam
cum dignitate & gratia fuſtincere: cogitau illico ſcribere aliquid
ad te, & renouare illius prime congreſſionis noſtra per hanc
memoriam: vt ſi tu viaculum illud inita tunc inter nos amicis
firmiter retineres, ipſe quoque tibi oſtenderem, me non efficiens
neque noſtræ coniunctionis oblitum. Sin te forte graues ſan-
cocations arque curæ ab hac de me cogitatione abſumef-
ſt infiuentur rufus me tibi, antequā totus planè exanimi in-
effuerem: Scito igitur me nunc Romæ eſſe, implicatum quidam
hiſ ſollicitudinibus arque curiis, quas & rerum omnium perturbatio
& durifimia tempora Reip. ferunt. Quanquam in hac occa-
ſione animi, arq; moleſtia nitor eum tenere curſum, ratiōni
ſermonibus ſolum communib; qui quorū die incidunt: ſed ea
ſententiis in ſenatu dicendis meus in Repub. ſenſus, meum plo-
dium appareat. Non enim defino horrari & monere, neceſſe ha-
agi necelio eſſe omnia, ſi faluum Chriftianam Rempublicam ſi-
ſtere velimus, & veterem illam ſanctitatem Chriftianæ religionis
in mores & ſtudi hominum reuocari oportere: in qua impunita
ſententia Pontifex ipſe Maximus eſt. Itaque datum ab eo eſt & le-
gatis qui praſident, & concilio patrum qui conuenierunt, age-
tium, vt conſulat ipſi & conſiderent, qua videant eſe com-
genda, quod eorum monitis atque conſiliis ipſius diligenter &
autoritas minime defutura eſt. Quamobrem venio magis in
ſpem, bene actum ixi cum rationib; publicis, ſi & Cæsar mea
vnā cum Pontifice in hoc in cubuerit ſtudium, vi in reparandis
ligione Chriftiana & Repub. communis quoque pacis, & omni
dignitatis ratio habeatur: quod ſublatis odīs diſſidiis, &
laque æquitate animi moderatione que fulcept, que Chriftianis
principibus maximè digna eſt, ipſo iuante imprimis & open-
ferente Deo, ſi eum nos piè depreccati fuerimus, non difficiat
poterit obtineri. Verum hæc ad eiusdem Dei propterant atti-
ſtum ſummiq; concilium reiicienda fuit. Quod autem ad
priuatum noſtrum officium pertinet, ego te mihi Didace, non lo-
lum diligo, quod iam prideſ facere inſtitui, ſed etiam in oculis
fui,

fratrumque meis optatis de te tua virtus atq; industria mirificè responsum. Petoque à te, ut quoniam propiores iam sumus, quām fratres, scilicet experti nos missio literarum, ne me tuarum remedium aequem experte esse finas: scribasque interdum ad me, inquit, ut ex litteris tuis intelligam me tibi esse cordi. Quanquam, quoniam tui molestissimum audiuimus te laborare quartana febis, sed tenuis prudenter futurum quemadmodum cupimus, confido tibi celeriter futurum quemadmodum cupimus ut vnde ut valeas, firmusq; sis. Quod ex sententia tibi & deinde nostra ut contingat, Deum rogo supplex atq; oro. Vale mihi. Dixit Romae, M.D. XLVI.

XV.

IAC. SADOLETVS S. R. E. C A R D I N.

Henricus Lusitanus S. R. E. Cardinalis, S. P. D.

A Ceteris literas tuas, plenas humanitatis arque officij: in quibus quoddam mihi gratias agis, quod te mea sententia in fama collegiorum nostrorum cooptandum duxerim, eiusmodi que exponimus non differendam in aliud tempus: quae antequam locum nisi dicendi datum est, in senatu sententia valere videbatur: sed in primis & in praesentia declarandam censurum: facis tu quidam gato animo, agnosco que in eo humanitatem tuam. Sed quia ei opinione sum, que claris & praestantibus viris officia cultum, et non tam gratia ab iis qua tributa sunt, quām gratia ab omnibus celebrari conuenire. Ego cum de ruis plurimi agnoscique virtutibus, que & ad doctrinam, & ad religione patrem: multa sepe audisem, que mihi penitus infidelem anno: clesque tu præterea eius regis frater, quem nos post nunc vere Christianum Regem hac nostra atate possumus agere: purum arque integrum ab omni Christiani sanguinem, idem Christi sanctissimam longè lateque propagare: quod mirum, si omnes meas curas, omnes contentiones, communia ad augendum honorem & amplitudinem tuam constanter praeficerim: cum is sim, qui erga tales animos incredibiliter opus studio benevolentiaque afficiat. Quam obrem quod ego haec, id tumulo veliro merito a me factum est. Quod tu auferas, nemini ex eo gratiam te debere agnoscas, magis id bonum non quam illi meo merito aequum est assignare. Sed de his lata illud quod est in literis tuis scriptum, quodque ego plurimi annos imprimisque expecto a te uti prætestes. Scribis enim te & fidem Catholicam, & fides Apostolicæ autoritati, quarum veraque agitur in hoc tempore procellis tempestaribusq; iactatur, para-

B b 5 tuum